

[Lilli Gyldenkilde]

og nogle, man påtænker, og det viser sig jo, at SF har støttet en lang række af de ting, der blev ridset op. De fleste af de gode ting vil vi naturligvis støtte – og det ved arbejdsministeren godt – for arbejdsløsheden ligger os virkelig meget på sinde. Efter valget i december må man vel også sige, at der er kommet lidt mere kød på de beskæftigelsesplaner, der er lagt frem, og det skal regeringen selvfølgelig heller ikke have utak for.

Men vi vil meget gerne være med til at presse videre i den gode retning, og det er det, vi bl. a. mener at gøre ved at få en diskussion af det notat, der her er fremkommet.

Budgetdepartementet har fremlagt vurderinger af det samfundsøkonomiske forløb 10 år frem i tiden, hvor man i det, man kalder det centrale forløb, når frem til, at beskæftigelsen vil stige med 25.000 om året frem til 1995 og fra 1985 til 1993 med næsten 30.000. Set i relation til udviklingen i arbejdsstyrken når man frem til, at arbejdsløsheden i 1993 kun vil være 59.000.

Problemerne i den fremskrivning er 3 ting: for det første, om de private erhvervsinvesteringer vil være så store, som det er forudsat; dette problem er helt aktuelt. I de forskellige økonomiske rapporter, der er kommet inden for den sidste måned, er vurderingerne af de private investeringer netop meget forskellige.

Regeringens økonomer regner med en stigning på 12 pct., hvorimod vismændene regner med et fald på 22 pct. Får vismændene ret, bliver det fjerde år i træk, at de private investeringer falder. Spørgsmålet er, hvad der skal til, for at disse stiger. Selv den forbedrede konkurrenceevne det sidste par år har åbenbart ikke fået den til at stige.

Et andet problem er de økonomiske konjunkturer. Her siger lavindkomstkommissionens rapport, at resultatet selv i 1960'erne og begyndelsen af 1970'erne, hvor vi havde en ganske pæn vækst, var, at beskæftigelsen i det private erhvervsliv var svagt faldende. Den fulde beskæftigelse i denne periode kan først og fremmest tilskrives væksten i den offentlige sektor.

Konklusionen på dette er, at der selv med en pæn vækst i de kommende år ingen udsigt er til, at beskæftigelsen vil stige inden for de private erhverv. Ét er, om det overhovedet vil være muligt at opnå en så høj vækst, som budgetdepartementet regner med i deres forudsætninger. Det sidste par år er udsigten til

et lille opsving hele tiden blevet udskudt med halve og hele år. Noget andet er, om en sådan vækst overhovedet vil have gunstige virkninger på beskæftigelsen.

Det tredje problem knytter sig til den teknologiske udvikling. Her fremhæves det i lavindkomstkommissionens arbejdsnotat, at det ligger uden for sandsynlighedens grænser, at det private erhvervsliv selv under de gunstigst tænkelige betingelser vil kunne forøge beskæftigelsen. Tværtimod vil væksten ske med anvendelse af den ny teknologi, der betyder øget produktivitet og derfor færre arbejdspladser. I fremtiden tegner der sig vidtgående automatiseringsmuligheder inden for engrosledet og detailhandelen, pengeinstitutter og forsikringsselskaber samt dele af transportvirksomheden og generelt på kontorområdet. Disse udsigter knytter sig til udviklingen på EDB- og mikroelektronikområdet, tekstbehandlings- og telekommunikationsområdet. Teknologien vil således føre til væsentlige rationaliseringer inden for industrien og ikke mindst den offentlige sektor, det vil sige inden for de sektorer, som i 1960'erne udgjorde de centrale beskæftigelsesmæssige vækstområder.

De teknologiske nyskabelser ser således ikke ud til på længere sigt selv med en økonomisk høj vækst at føre til en samtidig vækst i beskæftigelsen. Disse dystre perspektiver kan synes nedslående og meget realistiske, og på den baggrund bør de naturligvis betragtes som en udfordring. Det økonomiske råd opererer i deres seneste rapport med en konkurrenceevne- og en efterspørgselsdrejningsstrategi. Til konkurrenceevnestrategien kan man på baggrund af lavindkomstkommissionens gennemgang af erhvervsstrukturen stille spørgsmålet, hvor og i hvilke sektorer man regner med at beskæftigelsen vil komme, ikke blot om det bliver eksport- eller hjemmemarkedserhverv, men inden for hvilke specielle erhverv og brancher man ser mulighederne for en øget beskæftigelse.

Hvad angår efterspørgselsstrategien, kan man sige, at den af regeringen indtil nu førte har været lidt passiv. Som Det økonomiske Råd fremhæver, har de offentlige investeringer været faldende i de seneste år, og man betoner, at netop en fremskyndelse af offentlige investeringer fremfor en udskydelse vil være en hensigtsmæssig beskæftigelsespolitik.